

aut salutē mulier nō amisit. Nō tēporalē qz statim nō pua-
tur sexu muliebri ppter generationē plis. nec eternā quia
fm aiām capax ē gratie ⁊ glorie. Et iō q̄tū ad primū dicit
Saluabit. i. nō extirpabit. ⁊ hoc p generationē filioꝝ ad
quā ē a deo ordiata. Q̄tum ad 2^m dicit. (Si p̄māserit rē.)
S3 qz si ip̄ortat cāz nūgd q̄ nō p̄māsit nō saluabit cū apls
dicat q̄ mulier melius facit si nō nubat. Respondeo vno
modo p̄t esse locutio figuratiua ⁊ sic p viz rō superior in-
telligit. rō inferior est mulier. opera bona sunt filij inferioris
rōnis. ⁊ charitas quā p virū cōcipit ⁊ p̄ hec saluabit. Alia ē
expositio literalis. vt ly p nō dicat cām sed repugnātiām
Et ē sensus. Mulier saluabit etiā si icēdat p̄ generatiōem
I. si nubat ⁊ nō sit virgo. Et tunc ly p dicit augmētationē
salutis quasi p̄ generatiōem filioꝝ ad cultus dei magis sal-
uabitur. Ecclēci. 7. Sily tibi sunt erudi illos. ⁊ icurua illos
a pueritia illoꝝ rē. De salute vero eterna tria ponit. s. q̄ ali
quid sit in intellectu. Sc̄do q̄ in affectu. Tertio quo ad ex-
teriorē actū. In intellectu ē fides p̄ quā intellectus x̄po suby-
citur. Unde dicit. In fide. Heb. ii. Sine fide impossibile est
placere deo. Et qz fides nihil valet sine dilectiōe. Ideo sta-
tim subiūxit dicens. Et dilectiōe. i. Cor. 13. Si habuero oēs
fidē. ita vt mōtes transferam charitatē aut nō habuero ni-
hil sum rē. In exteriori aut ponit duo cōtra lascīuā q̄ con-
sistit in duobus. i. in luxuria. Et q̄tū ad hoc dicit. In sancti-
ficatiōe. i. in castitate. i. thes. 4. Nec ē volūtas dei sanctifi-
catio vestra rē. Itē in crapula. cōtra qd dicit. In sobrietate
Tit. 2. Sobrie ⁊ pie ⁊ iuste viuamus in hoc seculo rē.

CAP.

III.

Fidelis sermo. Si quis episcopa-
tum desiderat bonus opus deside-
rat. Oportet enim episcopum irre-
prehensibilem esse vnius vxoris vl-
rum sobrium. ornatum prudentes
pudicum. hospitem doctorem.
non vinolentum. nō percussorem sed modestus
nō litigiosus. nō cupidus s3 sue domui bene pre-
positus filios habētē subditos cū oī castitate.

Supra instruit timotheū de pertinētibus ad fidē rectas ⁊
cultū dei: hic agit de instructiōe officioꝝ ecclesiasticōꝝ. Et
primo ponit institutio. Sc̄do sue institutiōis occasio seu ne-
cessitas ibi. (Nec tibi scribo rē.) Itē p̄mo instruit de ptinē-
tibus ad ep̄m. 2° q̄ ad diacones ibi. (Diacones s̄nt rē.) S3
cū s3 dionysii tres sint ordines. s. episcopoz q̄ p̄ficiūt. pre-
sbyteroz q̄ illumināt. diaconoz q̄ purgant quare nō facit
mētiōē de presbyteris: Respondeo dicēdū ē q̄ presbyte-
ri intelligunt cū episcopis nō q̄ sit idistinctio inter ordines
q̄tū ad rē sed q̄tū ad noīa. qz presbyter idē est qd senior
⁊ episcopus sup̄tendēs. Et ideo presbyteri ⁊ episcopi q̄tū
ad nomē vocabant̄ ⁊ episcopi ⁊ presbyteri. Circa h̄ ḡ p̄mo
agit de desiderio pueniēdi ad episcopatū. Sc̄do describit
additiōē episcopi ibi. (Opz aut rē.) Premittit ḡ sue insti-
tutionis assertiōē dicēs. (Fidelis sermo.) s. quē dicā vel
dixi. Apoc. vlt. Nec vba fidelissima ⁊ vera sūt. Si quis rē.
Ex hoc sumpt̄erūt aliqui occasiōē ambitionis episcopat^o
⁊ prelatiōis. S3 nō recte intelligūt qd hic dī. Ap̄ls enī h̄ vo-
luit ostēdere qd ptineat ad episcopū. Episcopus ē nomen
grēcū scopos. n. idē est qd itendēs. ep̄i. i. supra quasi sup̄tē-
dens. Duo ḡ sunt cōsiderāda in episcopo. s. gradus superi-
or ⁊ actio plebi vtilis. Aliqui. n. p̄ciūt forte oculū ad ea q̄
circūstant eū. s. q̄ qui p̄est honorat ⁊ q̄ habet potestates
Et q̄ p̄ ista desiderat episcopatus nescit qd sit episcopus
Et iō dicit apostolus qd sit episcopus. ⁊ qd desiderat q̄ epi-
scopatū desiderat qz bonū opus. Non dicit bonum deside-

rium habet sed bonum opus. s. vtilitatem plebis. S3 nun-
quid licet ipsum desiderare: Aug. dicit q̄ non. Glo. Locus
superior sine quo regi nō p̄t populus. ⁊ si teneat ⁊ admini-
stretur decēter: tñ idē decēter appetit. Et idē dicit. 19. de ciui-
tate dei. Lūi rō est q̄ nullus debz appetere aliqd supra vi-
res suas nō sibi p̄portionatū als cēt stultus. Oratius. Lu-
dere ḡ nescit cāpestribus abstinet armis. Ille ḡ bene epi-
scopatū desiderare posset cui opus episcopatū cēt p̄por-
tionatū. Ad hoc aut nullus ē idoneus qz prelatus s3 gradus
⁊ cōueniētiā debet omnes alios excedere in cōuersatione
⁊ cōtēplatione ita vt in respectu sui alij sint grex. Et hanc
ydoneitatē de se p̄sumere ē maxime superbie. aut ḡ appe-
rit circūstantias: ⁊ tunc nescit qd appetat: qz nō ē h̄ ep̄atus
vl' ipsum opus ⁊ h̄ est superbie. Et ideo nō est accipiēdum
nisi ip̄ositū. Glo. Si dicis stat^o episcopoz est p̄fectior statu
religiosoz. hūc aut lz appetere. Respondeo. Perfectio aliter
se habet in hoc ⁊ in illo. qz status episcopoz p̄supponit p̄fe-
ctionem: ⁊ ideo nullus appetere debet nisi habeat eaz. sed
status religiosoz ē via: ⁊ ideo nō requirit p̄fectiō iā habi-
ta: sed q̄ acquirat eā nisi habeat. ⁊ hoc p̄z Jo. vlt. vbi domi-
nus symoni nō dicit. Si vis p̄fectus eē p̄sce rē. Et iuue-
ni dicit. Si vis p̄fectus esse rē. Sic ergo itelligendū est in
nomine episcopatus bonum opus. i. p̄. 5. Non vt domi-
nantes in cleris: sed forma facti gregis rē. Quasi dicat. Si
tu episcopatū desideras hoc ē qd desideras qz bonū opus
Sed qualis debeat esse episcopus ostendit cum subdit
Oportet episcopum rē. Quem p̄mo instruit in generali. Se-
cundo in sp̄ali ibi. (Vnius vxoris rē.) Dicit ergo. Dico q̄
bonum opus desiderat: sed ad hoc nō oīs est ydoneus: sed
oportet q̄ sit talis: p̄mo irreprehensibilis. Unde de Zacha-
ria dicitur. Luc. i. q̄ incedebat in oibus mādatis ⁊ iustifi-
cationibus dñi sine querela. Levi. 21. Qui habuerit macu-
lam nō offeret panes deo suo nec accedet ad ministerium
eius. Nec intelligēdū est q̄ oīo sit sine peccato. qz dicitur
i. Jo. i. Si dixerim^o rē. Nec est dicēdū sicut aliqui dixerūt
q̄ q̄cūqz peccauit mortaliter post baptismū nō est ydoneus
qz pauci essent tales: sed irreprehensibilis. id est nō subiectus
aliqui peccato: vnde ab alijs reprehēdi posset: qz indecens
ē si reprehensibilis sit reprehētor. Mat. 7. Euge p̄mū trabē rē.
Deinde cū dicit. (Vnius vxoris rē.) Instruit eum in spe-
ciali. ⁊ p̄mo quātum ad se. Sc̄do quātum ad multitudinē
ibi. (Filios habētē rē.) Itēz prima in duas. qz p̄rio ostē-
dit quibus virtutibus ornatur. Secūdo a quo mens debz
esse imunis ibi. (Nō vinolentū rē.) Omnis autēz moralis
virtus est primo circa passiones ⁊ sunt duo que faciunt san-
ctitatem. s. castitas ⁊ sobrietas. quia per delectationem vl'
delectabilia carnis: maxime inquietat animā. Et ideo p̄-
mo ponit qd pertinet ad castitatem dicens. Vnius vxoris
virum. Simile Tit. p̄mo. In hoc autē discordia videtur
esse inter Augustinum ⁊ hieronymū. Hieronymus enī di-
cit q̄ hoc intelligitur post baptismum. quia si ante baptis-
mū duas habuit vxores vel vnam primo ⁊ aliam postea
nō impeditur ab ordinatione. quia per baptismum omnia
deletur. August. ⁊ Ambrosius contrariuz dicunt. quia si
ue ante siue post si duas habuit nō ordinatur. Et nunquid
baptismus nō omnia delet: Respondeo sic peccata nō ir-
regularitatem que interdum etiā sine peccato incurrit
ex sola ecclesiastica institutione. sed matrimonium nō est
peccatum etiā in paganis. Sed que est causa huius insti-
tutionis: Nūquid nō magis impeditur qui multas concu-
binas habet: Respondeo dicēdum q̄ hoc fit nō p̄pter in-
continētiām tātum: sed p̄pter representationem sacramē-
ti: quia sponsus ecclesie est christus ⁊ vna est ecclesia. Can. 5.
Una est columba mea rē. Secūdo agit de sobrietate
Tit. 2. Sobrie ⁊ pie ⁊ iuste viuamus in hoc seculo rē. Dic

*Alphons. de
castro. l. xiiij.
in libo sacer-
dotum. sermō
quarta.*

Ad timotheum I.

enim docet episcopus qui dicitur superintendens ut vigilet Luc. i. Pastores autem erant etc. Et ebrietas obstat vigilis. i. Pe. vlt. Sobrius estote etc. Tertio ordinat rationem dicens. Prudentem. quia hec est regitima omnium virtutum. et episcopus eligitur ut alios regat. Mat. io. Estote prudentes. Mat. 24. Quis putas est fidelis servus et prudens etc.

Consequenter ponit virtutes que ordinant actiones exteriores. Primum quantum ad se. Secundo quantum ad alios. Quartum ad se dicit ornatum pudicum. Ornatus est quoniam bene componitur in actibus et dictis. Ornatus enim importat pulchritudinem que consistit in proportione. Unde tunc est ornatus quando agit et loquitur ut decet. Ecclesi. 44. Voces diuites in virtute pulchritudinis studium habentes etc. Hoc requiritur in episcopo quia per exteriora iudicatur de interioribus. Ecclesi. io. Amictus corporis et risus detur: et ingressus hominis enunciant de illo: quia prelati ponunt in aspectu hominum: operibus que sunt ornatus. Unde de ambrosio quod quosdam ordinare volebat. quia dissolute incedebat. Item quibus contingit quod occurrunt alicui aliquid turpia in alijs vel agentibus vel dicentibus. et ad hec debet habere pudicitiam ut verecundetur si videat vel audiat. Aug. Impudicus oculus impudici cordis est nuncius. Ecclesi. 7. Hinc. n. verecundie illius super aurum.

Deinde cum dicit. Hospitalem etc. agit de episcopo in proportione ad alios. Imponit autem episcopo ut pascat oves. Jo. vlt. 2. i. Pe. vlt. Et duplex est elemosina. scilicet corporalis et spiritualis. Ergo debet in utraque pascere. Quartum ad primum dicit. Hospitalem. scilicet peregrinorum et hospitium. Ro. 12. Hospitalitatem sectantes. Deb. vlti. Hospitalitatem nolite oblivisci etc. Job. 31. Postum meum viatorum patuit etc. Quartum ad secundum dicit. Doctorem. Ephe. 4. Alios pastores et doctores etc. Et hoc est officium proprium prelati. Jere. 3. Dabo vobis pastores iuxta cor meum et pascunt vos scientia et doctrina etc.

Consequenter cum dicit. Non vinolentus etc. remouet vitia opposita. Tria autem remouet. Unum quod pertinet ad concupiscentiam carnis. Aliud ad iram. Aliud ad cupiditatem. Quartum ad primum dicit. Non vinolentus. Minus dicit et plus significat. Ephe. 5. Nolite inebriari vino in quo est luxuria etc. Quasi dicat non gulosum non luxuriosum. Quartum ad iram duo ponit primum quantum ad actum cum dicit. Non percussor. Deceter prohibet hoc post vina. quia ebrius defacili peccat. scilicet modestum id est patientem. Phil. 4. Modestia vestra nota sit omnibus hominibus. ps. Bene patientes erant ut annunciet. Christus passus non peccabat. Secundo quantum ad verba cum dicit. Non litigiosus. z. thy. 2. Seruum dei non oportet litigare etc. i. corin. ii. Si quis autem videtur contentiosus esse nos talem consuetudinem non habemus neque ecclesia dei. Et hoc quia episcopi sunt successores apostolorum: quos Christus instruxit ut pacem annunciant. Item in passione sua Christus dixit. Pacem meam do vobis. pacem meam relinquo vobis. Quartum ad res temporales dicit. Non cupidus. quia ponit iudex et ordinator ecclesie et si sit cupidus defacili declinat a iusticia. Exo. 23. Ne accipias munera que excitant etiam prudentes et subuertunt verba iustorum. sed heur. Jere. 6. A maioribusque ad minores omnes auaritie studet etc.

Lectio.

II.

Si quis autem domui sue preesse nescit quomodo ecclesie dei diligentiaz habebit. Non neophytus: ne in superbiam elatus in iudicium incidat dyaboli. Oportet autem et illum testimonium habere bonum ab his qui foris sunt ut non in opprobrium incidat et in laqueum dyaboli. Dyabones similiter pudicos. non bilingues. non multo vino deditos. non turpe lucrum sectantes.

habentes mysterium fidei in conscientia pura. Et hi autem probentur primum: et sic ministrant nullum crimen habentes. Mulieres similiter pudicas. non detrahentes. sobrias. fideles in omnibus.

Supra ostendit apostolus qualis debet esse episcopus secundum se: hic ostendit qualis debet esse in comparatione ad multitudinem. Et primo ad multitudinem domesticę familie. Secundo quo ad multitudinem ecclesie ibi. (Non neophytus etc.) Tertio quo ad multitudinem fidelium ibi. (Oportet autem etc.) Item primo ostendit qualis debet esse in comparatione ad familiam domesticam. Secundo rationem huius assignat ibi. (Si quis autem etc.) Item primo ostendit quod ab episcopo requiritur gubernatio debita familie. Secundo bona instructio filiorum ibi. (Filios habentem etc.) Dicit ergo. Oportet episcopum posse domum. id est familie sue. etc. Ut eam bene gubernet. Bona autem gubernatio non solum est acquisitio diuitiarum: quia ea non sunt finis yconomice sed instrumenta. sed finis eius est recta vita. Ecclesi. 44. Pacificates in domibus suis. Specialiter autem in domestica familia precipui sunt filij. Et ideo dicit de eis specialiter. Filios. etc. id est quod suis filiis domini non emollitus ex teneritudine amoris quam quibus extendit ad filios. Inter alia autem que requiruntur in filiis episcopi quos habuerunt antequam essent episcopi requiritur quod sint casti. quia mala eorum vita esset testimonium contra parentem et prelatum. Ecclesi. io. Secundum iudicem populi sic et ministri eius. et qualis rector ciuitatis tales et habitates in ea. Sap. 4. Ex ini quis enim omnes filij qui nascuntur testes sunt nequitię aduersus parentes in interrogacione sua. Secunda ratio est. quia ad domum episcopi concurrunt populi: ideo oportet eos esse castos. Contra illud. i. Reg. 2. ubi filij hely non casti corruerunt mulieres venientes ad templum. unde et hely a domino est punitus.

Deinde cum dicit. (Si quis autem etc.) Dicitur sui ratione assignat. Posset. n. dici. Quid ad episcopum quod bene regat familias cui iminet cura comunis: Et ideo dicit. Si quis autem etc. i. proprie familie. Luc. 16. Qui fidelis est in minimo et in maiore fidelis est. Contingit tamen frequenter quod aliqui non sunt regimini bene in paruis domesticis: qui tamen bene regunt in maioribus. Sed dicit. nescit: ut hec nescientia referat ad negligenciam. et quod pua negligit defacili magna negligit. scilicet quod non curat de paruis aliqui bene se habent in maioribus.

Consequenter ostendit quomodo se habeat ad multitudinem ecclesie in qua non debet esse nouiti in fide sed antiquus. Unde dicit. Non neophytus. i. noua fide habentem. Act. i. Oportet eligere unum ex his qui nobiscum etc. Idem numeri. ii. Congrega mihi. 70. viros de senioribus quos tu nosti quod senes sint populi ac magistri et duces etc. Sed sicut dicit. sap. 4. Senectus venerabilis est non diuturna neque numerum annorum computata etc. Contingit. n. quibus quod in aliquibus nonis supabundet gratia et habet sicut cum etate more senectutis quod dispensatiue promouetur sicut ambrosius diuina inspiracione. Unde hoc quod dicit hic ad eos pertinet quod non solum etate neophyti. sed et neophyti sunt perfectio. Et huius est ratio: ne in superbia etc. Unde. n. aliqui de nouo venientes ad fidem et ad conditionem aliquam promouent: reputat se alijs meliore: et valde necessarium: quasi nisi ipse esset non haberet vnum puereretur ecclesie. Et dicit dyaboli. quia ipse predestinatus fuit pro peccatum superbie.

Deinde cum dicit. (Oportet autem illi etc.) ostendit qualis se habeat ad multitudinem fidelium et ponit documenta. Primum ut sit bone fame. Col. 4. In sapientia ambulate ad eos qui foris sunt. i. Pe. 2. Conuersatione vestra iter gentes habentes bona etc. Et necessarium est plato. quia conuersatio totius congregacionis iudicatur ex plato. Sap. 2. cor. 6. Per infamiam et bonam famam etc. Respondeo infamia insurgit quibus ex culpa eius infamia. et hac prohibet hic. quibus ex malitia detrahentium. et in hac oportet habere

repatiētia ⁊ de hac loquitur ap̄ls ibi. Sed hic loquitur de assumendo in ep̄m q̄ ⁊ si sit bonus ⁊ ifama falsō debz patiēter ferre. Sc̄do assignat rōnes. Unde subdit. Ut nō in opprobriū ⁊c. Ubi tangit duplex piculū. s. ne fiat opprobrius ⁊ p̄ hoc eius auctoritas minuat. ⁊ p̄ cōsequēs auferat audacia corrigēdi. Mat. 7. Lyce p̄mum trabez ⁊c. Sc̄do ne icidat ⁊c. q̄nq̄. s. ipatiēter sustinēdo q̄ ifamis cōcitet ad odia ⁊ desperet ⁊c. Et q̄ prelatus sit odiosus laicis: cōtingit si negligit cultū diuine laudis. Malac. 2. Irrituz fecistis pactum leui dicit dñs exercitū pp̄ qd̄ dedi vos ⁊c̄ptibiles ⁊ humiles oibus populis.

¶ Deinde cū dicit. (Diacones ⁊c.) Ostēdit p̄tinetia ad dyacones qd̄ in greco idē est qd̄ ministri. In primitiua enī ecclesia solū erāt tres ordines vt dicit dionysius. s. ep̄iscopoz ⁊ psbyteroz ⁊ ministroz ⁊ nō diuidebantur p̄ diuersos gradus: s̄ oia erāt in vno ordine pp̄ paucitatē ministroz ⁊ pp̄ nouitatē ecclesie. P̄tio q̄ ostēdit quales debēt eē fm̄ se. Secūdo q̄tū ad alios ibi. (Mulieres ⁊c.) Itē p̄mo ostēdit quales debēt eē q̄tū ad eoz pp̄riū corp̄. Secundo quātuz ad res exteriores ibi. (Nō turpe ⁊c.) Tertio q̄tū ad alia. (Habētes ⁊c.) Itē q̄tuz ad corp̄. P̄tmo ostēdit quo ad totius corporis qualitates. Sc̄do quātū ad oris refrenationē. Dicit ḡ. Dico q̄ ep̄iscopi debēt eē pudici s̄lr opz dyacones eē. qz cōtrariū pudicitie facit ineptū ad spiritualia. qz denegat animū a sp̄ualib⁹ quē necesse ē tales habere eleuatū. Esa. 52. Mundamini q̄ fertis vasa domini ⁊c. Luc. 12. Sint lumbi vestri p̄cincti ⁊c.

¶ Deinde ostēdit quales debēt esse in ore. Os deseruit locutioni ⁊ gustui. Quātuz ad primum dicit. Nō bilingues. Eccl̄ci. 28. Lingua tertia multos ⁊ mouit ⁊ disperdit illos a gente in gētem ⁊c. Bilinguis est hñs duas linguas. Non erunt tales dyaconi ministri pacis. Quantum ad sc̄dm̄ dicit. Nō mlto ⁊c. puer. 23. Cui veb: Cui patri veb: cui riper: cui fouee: cui sine cā vultera: cui suffossio oculoꝝ. Nonne his q̄ cōmorant̄ in vino ⁊ studēt calicibus epotādīs. Esa. 5. Ueb q̄ potētes estis ad bibēdū vinum ⁊ viri fortes ad m̄scendam ebrietatem.

¶ Deinde cū dicit. (Nō turpem ⁊c.) Ostēdit quō se habeant ad res exteriores. Nō solum enī diuertit a iusticia q̄nq̄ pp̄ cupiditatē lucris: sed et a veritate dicētes q̄ nō oz. Et ideo p̄hibet eis tēporale lucrū. in quo itelligit oē lucrū in honestuz. ¶ S̄ q̄tū ad affectionē dicit. Habētes ⁊c. Et instruit eos. P̄tio q̄tū ad fidē. Sc̄do q̄tū ad sciētie puritatem. Unde dicit. Mysteriū fidei nō fidē. id est nō tātum fidem simplicē sed itelligētiaz eius qd̄ in fide occultum est. Mysteriū enī idē ē qd̄ occultū: qz ministri debēt scire non tñ ea de fide q̄ ⁊ populus itelligit. s̄ ⁊ mysteria. qz debent alios instruere. i. Pe. 3. Parati semp̄ ad satisfactionē oī poscenti vos rōnes de ea q̄ in vobis ē fide ⁊ spe ⁊c. Itē cōsciētiam purā. qz ipura facit in fide errare. s̄. p̄. S̄inis aut̄ p̄cepti ē charitas de corde puro ⁊ sc̄cia bona ⁊ fide nō ficta ⁊c.

¶ Deinde cū dicit. (Et hi p̄hibētur ⁊c.) Ostēdit quō examinentur. Possent. n. dicere aliqs. Puto oēs bonos. s̄. n. debz esse in tua reputatiōe. S̄ q̄tū ad eoz p̄motionē oēs sunt examinādi. Unde etiā ipsi examinātur. vñ dicit. Et hi ⁊c. ¶ Nullū crimē. i. peccatū mortale. nō aut̄ itēdit de peccato veniali. qz vt of. i. Jo. i. Si dixerim⁹: qz peccatū nō habemus ipsi nos seducim⁹ ⁊ veritas in nobis nō est. Nec dicit q̄ habuerūt: sed q̄ habēt. i. sunt notabiles ⁊ habēt infamie crimē. Alioqn̄ s̄ eēt derogare clauib⁹ ecclesie.

¶ Deinde cū dicit. (Mulieres ⁊c.) Ostēdit qualiter se habeant ad alios. Et p̄mo ponit suā instructionem. Sc̄do rōnem ibi. (Qui. n. habēt ⁊c.) Circa p̄mū duo facit. qz p̄mo ostēdit q̄liter se habeāt ad vxores quas habebāt in primitiua

ecclesia. ⁊ loquitur p̄ statu illo. Sc̄do q̄tū ad filios ibi. (Qui filys ⁊c.) Itē p̄ma in duas: qz p̄mo ostēdit quales debent esse eoz vxores. Sc̄do qualiter ipsi habeāt se ad illas ibi. (Dyacones ⁊c.) In vxorib⁹ eoz regit q̄tuor. s. pudicitiaz. modestiā sobrietatē. ⁊ fidelitates. Dicit ḡ s̄lr sicut dixi. de dyaconibus dico de mulierib⁹ qz oz eas eē pudicas. Eccl̄ci. 26. Gratia sup̄ gr̄am mulier sancta ⁊ pudorata. Itē modestas in lingua nō detrahētes. Eccl̄ci. 10. Quō si serpens mordeat i silētio: nihil eo min⁹ habz q̄ detrahāt ⁊c. Itē sobrias que est maximū ornāmētū muliez. supra. 2. S̄lr ⁊ mulieres i habitu ornato cū verecūdia ⁊ sobrietate. Itē fideles v̄l deo q̄tū ad verā fidē v̄l viris suis. S̄ q̄ culpa ē dyaconi si eius vxor ē mala. Respōdeo. Aliquis a ministerio repellitur nō solū p̄pter culpā sed et pp̄ aliq̄ impedimētū ministerii. Et iō si preter culpā eoz possent mulieres eē male tñ prestāt impedimētū dupliciter. P̄tio qz cū male sunt idigent maiori cura. ⁊ p̄ hoc min⁹ vacarēt ecclesiasticis ministerijs. Sc̄do qz viri d̄p̄rauiāt ex vxorib⁹. Itē eēt i periculum. qz ministroꝝ ecclesie multi frequētāt domos. Dixerunt aut̄ cathaphrige q̄ ex quo iter dyaconos agit de mulieribus. mulieres possunt ordinari ad sacros ordines. S̄ sciēdum est q̄ in iure alique mulieres aliq̄ vocātur dyaconisse. nō qz habeāt h̄s ordinē: s̄ pp̄ aliq̄ ministerium ecclesie. sicut in greco dicitur dyaconus quilibz minister.

¶ Lectio.

III.

Dyacones sint vnus vxoris viri: qui filijs suis bene presint: ⁊ suis domibus. Qui enim bene ministrauerint: graduz bonū sibi acquirunt ⁊ multā fiduciam in fide que est in christo iesu. Hec tibi scribo filij Thimothee: sperans me venire ad te cito. Si autē tardauero: vt scias quomodo oporteat te in domo dei conuersari que est ecclesia dei viui. columna ⁊ firmamentum veritatis. Et manifeste magnuz est pietatis sacramentum quod manifestatum est in carne: iustificatum est in spiritu. apparuit angelis: predicatum est gentibus. creditum est in mūdo: assumptum est in gloria.

¶ Supra ostēdit ap̄ls quales debēt eē dyacones ⁊ eoz vxores hic ostēdit quō dyaconisse habeāt ad vxores ⁊ ad filios ⁊ familiā. Et p̄mo ponit documētū. Sc̄do eius rōnem ibi. (Qui enī bene ⁊c.) Dicit ḡ. Dixi q̄ mulieres dyaconozuz sint pudice. Et si in vxorib⁹ est pudicitia hñda pp̄ eos amplius in ipsis est necessaria vt sint oia ⁊ tactu muliez immunes. Sed qz fm̄ hoc pauci essent ministri ꝛcedit q̄ saltem sint vni⁹ vxoris viri. qz habuisse plures ē signū incōtinentie: ⁊ cōtra significatiōē sacramēti. Et inde ē q̄ dñs instituit matrimoniū vnusq̄ ad vnum. Unde ⁊ p̄ma vxor benedicatur non secunda.

¶ Deīn mouet q̄liter se habeāt ad filios dicēs. Qui filys suis bene presint. s. bñ erudiēdo in disciplina bona ⁊ bona vita. Eccl̄ci. 7. Filij tibi sunt erudi illos ⁊c.

¶ Cōsequēter hortat eos bñ p̄sse ⁊ toti domui. i. familie. s. cū māsuētudie. Eccl̄ci. 4. Noli eē sicut leo i domo tua ⁊c. Et hui⁹ ponit rōnē dicēs. (Qui enī ⁊c.) Quasi diceret. Quō requiris ab ep̄is rōnabile ē. qz ipsi sunt plati. S̄ q̄re a dyacono q̄ ē minister. R̄ndet dicēs. (Qui. n. ⁊c.) Et p̄mo ostēdit q̄ bon⁹ vsus hui⁹ ministerij ē via ad maiore dignitates. Sc̄do etiā q̄ ē via ad vitā eternā. Quātum ad p̄mū dicit Qui. n. bñ ministrauerit exercēdo officij dyaconi. Quō. n. ē

Ad timotheum I.

in greco dyacon⁹ in latino dicitur minister. Gradū bonū sibi acquirere. i. p̄moueri meretur ad gradum altiorē: Mat. 25. Quia i pauca fuisti fidelis sup multa te p̄stitua⁹ rē. Et dicit bonū. qz supra eodē. Qui ep̄atū desiderat bonū opus desiderat. Nec tñ in hoc est eoz finis: s; cū hoc remuneratōez habēt a deo. Jo. 12. Uolo vt vbi ego sum illic sit r minister meus. Et ideo dicit. Multā fiducia. s. auxily grē in p̄nti: r glorie in futuro. r hoc p̄ fidē xpi. z. cor. 3. Fiducia talē habemus rē. Esa. 12. Fiducia⁹ agā r nō timebo.

C Deide cū dicit. (Nec tibi scribo rē.) Ponit rōnem oīz p̄dictaz monitionū. Et p̄mo excludit cām opinatam. Secundo astruit verā ibi. (Si aut rē.) Tertio assignat rōnez ibi. (Que ē ecclesia rē.) Circa p̄mū sciēdū est qz posset tibi timotheus credere qz ex quo scripsit decetero eū nō visurus eēt als supfluum videret eū litteris monere. Et ideo dicit hoc scripsi tibi rē. Et nominat eū filiū. qz sibi charissimus erat. i. Lor. 4. Ideo misi ad vos thimotheum q ē fili⁹ meus charissim⁹ rē. Et dicit sperās. q̄si nō certus. z. Joānis. Plura habēs vobis scribere nolui p̄ cartā r attramētum. spero enī me futurū apud vos r os ad os log rē. Scribo igit licz spem habeā. qz spes in lōgū p̄rabi p̄t. puer. 16. Dominis est p̄parare animū r dñi linguā gubernare rē. Et iō dicit. Si ar tardauero rē. i. Thef. z. Sz sathanas ipediuit nos. Ego igit scribo vt si tardauero scias quō oporteat te in domo dei p̄uersari. ps. Vabitare facit vni⁹ moris i domo rē.

C Deide cū dicit. (Que ē ecclesia rē.) Assignat rōnez qre sit sic cōuersandū i ea. Et assignat rōnez hui⁹ cāe q est duplex. P̄mo cōmēdādo ipsaz ecclesiam. Secūdo vitatē ecclesie ibi. (Et manifeste rē.) Circa p̄mum duo facit. qz p̄mo cōmēdat ecclesiaz ex p̄te eius cui⁹ est ecclesia. Secūdo ex veritate ipsius ecclesie ibi. (Colūna rē.) Ex parte eius cui⁹ ē ecclesia qz ē dei viui. Ecclesia q̄si aduatiō. qz i ecclesia ē aduatiō fidelium. Ro. 8. Vnos vocauit rē. Et aduatiō i deū. Jo. 17. Ut r ipsi in nobis sint vni⁹ rē. Et ideo dicit q est dei. Et addit viui. ad distinctionē alioz deoz ad quos p̄gregātur gētes. Naz hi sunt mortui. s; deus ecclesie ē viui⁹. Jo. 5. Sicut p̄r habet vitam in semetipso rē. Est ḡ sic in ea cōuersandū vt spūaliter viuam⁹. ps. Domū tuā dñe decet sanctitudo rē. Secūda rō ē ex veritate ecclesie. Nāle ē. n. homini vt desideret cognitio nem veritatis cū sit p̄fectio intellect⁹. Uñ Aug. dicit q beatitudo ē finis hoīs q nihil aliud ē q̄ gaudiū de vitate. Hoc innotuit p̄bis p̄ creaturas. Ro. 1. Sed in hoc vacillabāt. qz nō habebāt certitudinē veritatis. tuz qz erāt corrupti erroribus. tum qz vix iuenit apud eos q in veritate cōcordēt. Sed in ecclesia est firma cognitio r veritas. Uñ dicit colūna. Ecclesi. 24. Thronus meus in colūna nubis rē. Ecclesi. 26. Colūne auree rē. Et d̄ aurea. qz in se sancta. Et firmamētum. s. q̄tū ad alios. qz nō possunt firmari in vitate nisi p̄ ecclesie sacramēta. Luc. 22. Tu aliquñ p̄uersus p̄firma rē. ps. Ego p̄firmavi colūnas ei⁹. Si igit ecclesia p̄gregat i deo r dat cognitionē vitatis debem⁹ eē in ea.

C Deide cū dicit. (Et manifeste rē.) Cōmēdat caput ecclesie. Et p̄mo xpm ad cui⁹ manifestationē apparuit. Secūdo de eius exaltatiōe agit ibi. (Assumpt⁹ rē.) Cōmēdat autē xpm dupliciter. P̄mo q̄tū ad nām diuinā. Secūdo q̄tū ad humanā ibi. (Nō manifestatū est rē.) Dicit ḡ. Et manifeste rē. Quia sacramētū idē ē qd̄ sacri secretū. Nihil aut tā secretū q̄ id qd̄ in corde gerimus. Multo ḡ magis qd̄ i corde dei r secretus est r sacri. i. cor. 2. Que sunt dei nemo nouit nisi spūs dei rē. Esa. 45. Secretū meū mihi secretū meūz mihi. Esa. 45. Tu es deus abscondit⁹. Et hoc ē verbū dei in corde p̄ris. ps. Eructauit cor meū verbū bonū rē. Hoc siḡ dē sacramētū ē sacramētū pietatis. secretū aut hoīs aliquñ ē vanū. ps. Dñs scit cogitatiōes hoīuz qm̄ vane sūt. Inq̄tuz ḡ ē restauratiū mūdi ē pietatis. Itē magnū qz ē verus

deus cui⁹ magnitudis nō est finis. Hoc ḡ secretus qd̄ latet in corde patris factū ē hō. Et ideo describit ipm. Secūdo q̄tū ad nām humanā rē. Et p̄mo q̄tū ad carnē. Secūdo q̄tū ad aiām. Quātū ad p̄mū dicit. Nō manifestatū ē i carne. Sicut verbū qd̄ latet in corde manifestatū vbo sensibili. Ita verbū dei in corde dei latebat. sed i carne manifestatū. Jo. 1. Verbū caro factū ē rē. Quātū ad aiāz dicit. Iustificatū ē in spiritu. Hoc dupliciter exponit. P̄mo ne credatur qz caro p̄us sit cōcepta dicit q nō. qz in spiritu. i. p̄ spiritu sanctū cōceptus ē. Mat. 1. Nō enī ex ea natū ē de spiritu sancto ē. Et Luc. 1. Nō. n. ex te nascet vocabit⁹ fili⁹ dei. Et h̄ qz spūs sanctus supueniet in te rē. Vel in spūsctō humano de quo Jo. 19. Emisit spūs. Et sic ē manifestatū i carne qd̄ tñ est cū spiritu. Et dico spū iustificato. s. quia iustus est absq; omni macula.

C Deinde cum dicit. (Apparuit rē.) Ostēdit ei⁹ manifestationē. r p̄mo factā angelis. z^o hoīb⁹ ibi. (Predicatus rē.) Dicit ḡ. sacramētū illud qd̄ apparuit rē. excludit et cognitionē angeloz rē. Illud aut d̄ apparere qd̄ i p̄tate sua h̄z videri r nō videri: r nō subest p̄tati videntis. Uñ nō d̄ lapsis apparet mihi: s; video lapidē. Si ḡ angelus i sua nā haberet qz videret verbū. nō diceret vbi apparere sibi: s; ipse videret cū vellet. Et iō dicit apls qz apparuit angelis qz nō in sua nā viderūt ipm. Et verū ē qz a p̄ncipio apparuit angelis q̄si ex p̄uersiōe ad se deificauit ipsos: s; q̄si ē icarnatū multa mysteria innotuerūt angelis q nō cognouerant antea. Et iō dicit. Beda qz in natiuitate appuit angelis claritas q nō antea in veritate visa ē hoīb⁹. Et h̄ dupl^r. P̄mo q̄tū ad ministeriū aploz. Secūdo q̄tū ad cognitionē populoz qd̄ manifestat. Oliz siḡ dē solis iudeis manifestabat. s; nūc in gētib⁹. Et iō dicit. Predicatu⁹ ē gētib⁹. Mat. 23. vltio. Lūtes ḡ docete oēs gētes rē. ps. Annūciate iter gētes gl̄ia eius rē. Et hoc efficaciter. qz creditū ē mūdo. Et h̄ dñs orabat Jo. 17. Et h̄ maxie mix ē qz p̄ simplices paupes r ipotententes totus mūds est p̄uersus. i. cor. 1. Non multi sapientes rē. Et hoc vt nō gloriatur oīs caro rē. Secūdo manifestat qz sola veritas dei hoc facit. qz assumptum est in gloria christus. s. qz manifestatus assumptus ē in celis. Mar. 16. Dñs quidem iesus postq̄ locutus est eis assumpt⁹ ē in celum rē. Phil. 2. Et omnis lingua confiteatur quia dominus noster iesus christus in gloria est dei patris.

CAP.

III.

Spiritus autem manifeste dicit qz in nouissimis temporibus discedēt quidam a fide attendētes spiritib⁹ erroris r doctrinis demoniozū in ypocrisi: loquentium mendacium r cauteriatam habentiū suā cōsciētā: phibētū nubere: abstinere a cibis quos deus creauit ad percipiendum cum gratiarū actione fidelibus r his qui cognouerunt veritates. Quia omnis creatura dei bona est r nihil reijciendū qd̄ cuz gratiaruz actione percipitur. Sanctificatur. n. per verbum dei r orationem.

C Superius instruit timotheum de pertinētibus ad ordinationem ecclesie in spiritualibus. Secūdo quantum ad documenta fidei: cultum dei r dispositionē ministeriorum: hic instruit eum de ordinatione ecclesie quantum ad exteriora. Et p̄mo quantum ad cibos. Secūdo quantum ad status hominuz r diuitias ibi. (Quicūq; sub iugo rē.) Item p̄mo agit de vsu cibozum. Secūdo de dispensatione cibozum. s. cap. ibi. (Viduas honora rē.) Itē p̄mo